

PRIMJERAK ZA UČENIKA

Republika Srbija
MINISTARSTVO PROSVJETE
ZAVOD ZA VREDNOVANJE KVALITETA
OBRAZOVANJA I ODGOJA

ZAVRŠNI ISPIT NA KRAJU OSNOVNOG OBRAZOVANJA I ODGOJA

TEST
BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

IDENTIFIKACIONI OBRAZAC

IME, IME JEDNOG RODITELJA/DRUGOG ZAKONSKOG ZASTUPNIKA, PREZIME UČENIKA

IDENTIFIKACIONI BROJ UČENIKA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

OSNOVNA ŠKOLA _____

MJESTO _____

OPĆINA _____

POTPIS DEŽURNOG NASTAVNIKA

Rezultati se mogu pogledati na portalu **Moja srednja škola**: <https://mojasrednjaskola.gov.rs> unosom jedinstvenog identifikacionog broja učenika (desetocifrena šifra učenika). Radi preuzimanja skeniranog testa u pdf formatu, u dijelu gdje su dostupni rezultati završnog ispita, neophodno je unijeti jedinstvenu šifru testa.

Jedinstvena šifra testa: 621202323701

Ukoliko roditelj / drugi zakonski zastupnik ima nalog na portalu **Moj esDnevnik** ili ima nalog na **Portalu za elektronsku identifikaciju eID.gov.rs**, kojim pristupa portalu **Moj esDnevnik**, tada, osim uvida u rezultate završnog ispita, na portalu **Moja srednja škola** može iskoristiti i neku od sljedećih elektronskih usluga: podnošenje prigovora na rezultate završnog ispita, podnošenje elektronske liste želja i podnošenje elektronske prijave za upis u srednju školu.

UPUTSTVO ZA RAD

- Test sadrži **20** zadataka, koje treba riješiti za **120** minuta.
- Piši čitko, latiničnim slovima, vodeći računa da tvoji odgovori budu razumljivi, ali i gramatički i pravopisno ispravni.
- Kada rješavaš zadatke u kojima se od tebe očekuje da nešto dopišeš, uvijek se koristi punim nazivima; skraćenice nisu dozvoljene (npr. treba pisati *imenica*, a ne *im.*, ili *lokativ*, a ne *lok.* i slično).
- Popuni test **plavom hemijskom olovkom** (tokom rada možeš se koristiti grafitnom olovkom i guminicom).
- Odgovor koji je napisan samo grafitnom, crnom hemijskom ili „piši-briši“ olovkom neće biti priznat.
- U zadacima sa ponuđenim odgovorima neće biti priznati prepravljeni odgovori.
- U zadacima sa ponuđenim odgovorima, u kojima je samo jedan tačan odgovor, dobijaš 0 bodova ukoliko pored tačnog odgovora označiš i neki netačan.

Obrati pažnju da se zadaci razlikuju po načinu na koji trebaš dati odgovor.

- Nemoj ništa upisivati na QR kodove (, koji se nalaze na svakoj strani testa).
- Obrati pažnju da se zadaci razlikuju po načinu na koji trebaš dati odgovor.

U nekim zadacima izabrat ćeš tačan odgovor tako što ćeš obojiti odgovarajući kružić. U zadacima u kojima postoji više tačnih odgovora potrebitno je obojiti više kružića. Vodi računa da kružić bude obojen; mora biti obojen jer će ti samo tako odgovor biti priznat.

PRIMJER OBOJENIH KRUŽIĆA

U zadatku sa jednim tačnim odgovorom

Koji je glavni grad Republike Srbije?

Oboj kružić ispred tačnog odgovora.

- Novi Sad
- Beograd
- Niš
- Kruševac

U zadatku sa više tačnih odgovora

Oboj kružiće ispred izraza čiji je zbir 5.

- $2 + 3$
- $1 + 2$
- $4 + 1$
- $2 + 4$
- $3 + 5$

- Ako završiš ranije, predaj test i tiho izađi.

Želimo ti mnogo uspjeha na ispitu!

ZAVRŠNI ISPIT NA KRAJU OSNOVNOG OBRAZOVANJA I ODGOJA

TEST BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

1. Pažljivo pročitaj zadatak!

Odredi koja **glasovna promjena** je izvršena u podvučenoj imenici.

Oboj **kružić** ispred tačnog odgovora.

Putnici su stigli na vrijeme.

- palatalizacija sibilarizacija jotovanje gubljenje suglasnika

2. Oboj **kružiće** ispred rečenica u kojima je upotrijebljen gradivni pridjev.

- Izabrali smo zlatnu sredinu.
 Danas je nosila zlatnu ogrlicu koju smo joj kupili.
 Prepoznat ćeš našu kuću po kamenoj ogradi.
 Pobijedila je njegova gvozdena čvrstina.
 On je u svakoj prilici drveni advokat.
 Kupila je drveni ram za sliku.

3. U datoj rečenici imenuj podvučeni rečenični član.

Oboj **kružić** ispred tačnog odgovora.

Moja prva učiteljica bila je Fuada, drugarica mog oca.

- atribut apozicija objekt apozitiv

4. Oboj **kružiće** ispred antonimskih parova.

- govoriti – besjediti
 toplo – hladno
 smijati se – radovati se
 ljubav – mržnja
 strah – strepnja
 sigurno – nesigurno

5. Pažljivo pročitaj odlomak i odredi mu **književni rod**.

Oboj **kružić** ispred tačnog odgovora.

Stajao je u vodi – sam, crn, sav izvan sebe. Tamo su se pred njim ljljale vrbe, u sjenci se gomilale vode. On je opet video prstenje, sve neko zeleno prstenje na vodi, na mjesecini. Pruži ruku da uhvati sukno, da ga otme otud od matice, i sa tim pomjeri konja – kliznuše mu kopite sa ploče, potonu vrat. On još jednom stiže da zatvori oči, da kaže: “Ti se ne boj, ti spavaj!” Voda zaklobuča, izlomi se na njoj staklo mjesecine, potonu srebro – i ona, začas, na tom mjestu, postade crna, strašna – bez sjenke na sebi.

Klisura je ostala tiha, mrtva. Zborila je u njoj samo voda.

epika

lirika

drama

6. Pažljivo pročitaj pjesmu. Odredi koje **dvije vrste strofa** su zastupljene u njoj.

Oboj **kružić** ispred tačnog odgovora.

Kada popodne iznenada
kiša zapljušne ulice grada,
mnoga se kola pred školu sjate
Da djecu što prije kući vrate.

I moj otac dođe po mene
s kišobranom ručke drvene.

Ne zavidim djeci u kolima,
na mekim udobnim sjedištima,
jer u onom gradskom metežu
s ocem tek poneku riječ svežu.

I ruke su u kolima zauzete
ne mogu djeci da polete.

A moji prsti odmah se uvuku
u dobru, veliku očevu ruku
i tu osjete da ih grije
ljubav mog oca koji se smije.

I tako idemo kao dva druga,
a riječ nam svaka topla, duga.

kateren i distih

tercina i monosih

distih i monostih

monostih i kateren

7. Prisjeti se ko je autor drame *Hasanaginica*.

Oboj **kružić** ispred tačnog odgovora.

- Hasan Kikić
- Edhem Mulabdić
- Alija Isaković
- Ćamil Sijarić

8. Pažljivo pročitaj stihove koji pripadaju književnosti na orijentalnim jezicima.

Oboj **kružić** ispred naziva faze historijskog razvoja bosanskoga jezika u kojoj se razvija ta književnost.

Ko bi mog'o opjevati redom
sve ljepote divnoga Mostara?
Zar se čudiš, srce, što ga ljubim
s ljubavlju sinovskoga žara?

O, ne ima na ovome sv'jetu,
ako nema sred bajnoga raja,
bistre vode i svježega zraka,
što čovjeka sa zdravljem opaja!

Ko ga gleda, život mu se mladi,
a duša mu u nasladi pliva.
Svaki kraj mu svako mjestance,
zadivljene oči podraživa.

- Period srednjovijekovne Bosne
- Osmanski period
- Austrougarski period
- Jugoslavenski period

9. Pročitaj odlomak iz romana *Lovac u žitu* Džerona Dejvida Selindžera. Obrati pažnju na glavnu ideju teksta. Formuliraj je u nekoliko gramatički i pravopisno ispravnih rečenica.

Počeo sa onim svojim klimanjem. U životu niste vidjeli čovjeka koji toliko klima glavom kao stari Spenser. Nikad se nije znalo da li klima zato što kao razmišlja, ili samo zato što je stara dobričina koja ne razlikuje stražnjicu od lakta. Šta ti je rekao doktor Tarmer, mladiću? Čujem da ste se poštено ispričali. Da, jesmo. Itekako. Mislim da sam ostao jedno dva sata u njegovom kabinetu. I šta ti je rekao?

Pa...ovaj, da je život kao neka igra, i kako ga treba igrati poštujući pravila. Ljubazan je bio. Mislim, nije skakao do plafona ili nešto. Samo je ponavljaо da je život kao neka igra i sve. Znate već.

Život i jeste igra, mladiću. Život jeste igra koju igraš poštujući pravila.

Da, gospodine. Znam. Znam da je tako.

Igra, ma nemoj. I to mi je neka igra. Ako se nađeš na ovoj strani gdje su sve sami grofovi, onda je igra u redu – to priznajem. Ali ako se nađeš na drugoj strani, gdje nema nikakvih grofova, kakva je to igra? Nikakva. Nema igre.

Ideja:

10. Koji dijalekt ne pripada grupi dijalekata bosanskoga jezika.

Oboj **kružić** ispred tačnog odgovora.

- istočnobosanski dijalekt
- zapadnohercegovački dijalekt
- sandžački dijalekt
- slavonski dijalekt
- istočnohercegovački dijalekt
- zapadnobosanski dijalekt

11. Oboj **kružić** ispred primjera u kome je promjena glasa S u Š posljedica jednačenja suglasnika po mjestu tvorbe.

- promisliti – promišljen
- visok – viši
- pisati – pišem

12. Prepoznaj **stilsku figuru** u markiranom dijelu stiha.

Oboj **kružić** ispred naziva odgovarajuće stilske figure.

Ustaj, more, **desno krilo moje**,
ja sam noćas čudan san usnila,
da se nisam iz sna probudila,
ja bih noćas pamet izgubila!

- metafora
- antiteza
- personifikacija
- metonimija

13. Pažljivo pročitaj dio pjesme *Stambol kapija* autora Refika Ličine i odredi **vrstu rime** zastupljenu u stihovima.

Oboj **kružić** ispred tačnog odgovora.

Čujem, Azize, rad si putu
I ognju kutnjem tanjiš plam:
Konja si prod'o Arnautu,
Međaše silne utr'o sam.

A, nimet, robe? Eno, lukom,
Uzima ozim grdan mah:
Sijao si ga svojom rukom,
Zar te od žita nije strah?

- parna
- ukrštena
- obgrljena
- nagomilana

14. Pažljivo pročitaj odlomak iz pripovijetke *Nosač Samuel* Isaka Samokovlije. Odgovori na zahtjev ispod odlomka.

Samuelu se osušilo grlo. Šta da radi? Šta da kaže? Da li da uzme pare? Ako uzme, sutra će se pričati po gradu kako mu je Jakov bacio dukate kao kada se psu baci komad debela mesa. I imao je pravo Jakov. On, Samuel, sanjao je samo o tim dukatima. O bakalnici! Bez tih dukata ne bi mu Saruča ni na um pala. Sve je tako! I evo sad ti dukati leže pred njim, može ih uzeti, samo treba pružiti ruku. Ali kako da pruži tu ruku? Svi gledaju šta će raditi? Svi se pitaju: Hoće li ih uzeti? Hoće li?

Samuele – prekinuo je šutnju ujak Šimon i rekao odlučno – uzmi novac i da se zaruke slave dalje.

Samuel se spremao ustati i uzeti kesu s dukatima, ali ga je odjednom obuzeo strah da će se, ako uzme novac, jedna od onih lampi na zidu utrnuti, i to ona što onako dobro svjetli. Sumrak će zavladati u sobi, svi će šutjeti, niko se neće micati s mjesta. Simha će spustiti def na pod, a Saruča će se zagrcnuti od nekog užasnog plača, koji će strahovito provaliti iz nje i domalo će joj srce pući.

Ustao je brzo i sav drhćući rekao je:

– Simha, vratite mu kesu!

U nekoliko gramatički i pravopisno tačnih rečenica objasni Samuelovu reakciju i iskaži svoje mišljenje o tome da li je njemu važniji novac ili dostojanstvo.

15. Pažljivo pročitaj pjesmu i razmisli o osjećanjima u njoj. Odredi koje je najzastupljenije.

Oboj **kružić** ispred tačnog navoda.

Snijeg pade na behar na voće
neka ljubi ko god koga hoće.

Ako neće, nek' se ne nameće
od nameta nema selameta.

Da sam sretan k'o što sam nesretan
pa da dođem tebi u odaje.

Da ti sjedim među šiltetima
kao paša među bimbašama.

Da ti ljubim tvoja medna usta,
medna usta, ostala ti pusta.

Ljubav prema prirodi

Ljubav prema zavičaju

Ljubavna čežnja

16. Oboj kružiće ispred tačno napisanih pojmljiva.

- Ohridsko Jezero
- Fruška gora
- Peštersko polje
- Limska Dolina

17. Pažljivo pročitaj **odlike funkcionalnog stila**. Prepoznaj o kom stilu je riječ.

Oboj kružići ispred tačnog odgovora.

Ovaj funkcionalni stil odlikuje:

- neformalna upotreba jezika;
- upotreba žargona;
- neobavezna upotreba standardnog jezika;
- pojava nedovršenih rečenica;
- kratkoća smisaonih cijelina.

- književnoumjetnički stil
- naučni stil
- razgovorni stil
- administrativni stil

18. Pažljivo pročitaj narednu rečenicu.

Oboj kružići ispred **vrste riječi** kojoj pripada podvučena riječ.

Nestrpljivo je čitala nečitko pismo.

- imenica
- pridjev
- prilog
- prijedlog

19. Pročitaj dio pjesma *Duvanjski arzuhal*, Mehmeda-age Pruščanina pa odgovori na pitanje ispod odlomka pjesme:

Evo pišem arzuhal,
da vam kažem i svoj hal;
Propade nam vas mal,
siromasim, gospodo!

Steđraše nas u Duvno,
kano konje u guvno.
Neka znate ufano
pogibosmo, gospodo!

Teška ova krajina
i krvava haljina,
ali nas je malina,
neka znate, gospodo!

U nekoliko gramatički i pravopisno ispravnih rečenica obrazloži na osnovu čega možemo kazati da ova pjesma pripada arzuhalima (molbama)?

20. Pročitaj odlomak iz teksta, pa na osnovu odlomka odredi autora i naziv djela.

U osam ujutro, kada se deka vraćao iz šetnje sa Flopijem:

- Pa, šta radimo danas, mladiću? Hoćemo li u školu?

U devet kada je baka izlazila sa Flopijem u kupovinu:

- Jesi li se spremio za školu, ptičice?

U dva, kada je deka izlazio u drugu šetnju sa Flopijem:

- Aha, vratio si se iz škole! Bravo!

I opet, kada je baka izlazila sa Flopijem da nešto kupi ili u posjetu prijateljicama:

- Jesi li se danas lijepo proveo u školi, ptičice?

Škola je, ustvari, bila zabavište, koje sam svim srcem mrzio još od onog groznog jutra kada je mama počela da radi i tamo me na silu odvela.

Oboj **kružić** ispred tačnog odgovora.

- Ferenc Molnar, *Dječaci Pavlove ulice*
- Anđela Naneti, *Moj deka je bio trešnja*
- Henrik Sjenkjević, *Kroz pustinju i prašumu*

PRAZNA STRANA

Republika Srbija
MINISTARSTVO PROSVJETE
ZAVOD ZA VREDNOVANJE KVALITETA
OBRAZOVANJA I ODGOJA

PRIMJERAK ZA ŠKOLU

ZALIJEPITI IDENTIFIKACIONU
NALJEPNICU

ZAVRŠNI ISPIT NA KRAJU OSNOVNOG OBRAZOVANJA I ODGOJA

TEST
BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

IDENTIFIKACIONI OBRAZAC

IME, IME JEDNOG RODITELJA/DRUGOG ZAKONSKOG ZASTUPNIKA, PREZIME UČENIKA

IDENTIFIKACIONI BROJ UČENIKA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

OSNOVNA ŠKOLA _____

MJESTO _____

OPĆINA _____

POTPIS DEŽURNOG NASTAVNIKA

